

Výskumná štúdia NBS 5/2025

Životné prostredie a ekonomický
rast: premietajú sa environmentálne
preferencie do podpory zelených
strán?

Vladimir Otrachshenko a Olga Popova

© Národná banka Slovenska 2025
research@nbs.sk

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke NBS
<https://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-vyskumu>

Prezentované názory a výsledky v tejto štúdii sú názormi autora a nevyjadrujú
oficiálne stanovisko Národnej banky Slovenska.

Práca neprešla jazykovou úpravou.

Krátke časti textu, nie viac ako dva odseky, môžu byť citované bez predchádzajúceho
súhlasu autorov, pokiaľ bude úplne uvedený zdroj.

Netechnické zhrnutie

Obavy o životné prostredie rastú celosvetovo. Nedávne prieskumy verejnej mienky Organizácie Spojených národov naznačujú, že mnohí jednotlivci na celom svete súhlasia s tým, že zmena klímy ovplyvňuje ich každodenný život. Ďalej požadujú, aby vlády ich krajín podnikli prísnejšie opatrenia na ochranu a obnovu prírody, ako aj na posilnenie svojich záväzkov v oblasti klímy. Napriek dôležitosti ochrany životného prostredia vo verejných diskusiách sa politiky zamerané na riešenie týchto problémov často stretávajú s odporom z dôvodu ich ekonomických nákladov. V dôsledku toho majú zelené strany ťažkosti zabezpečiť stabilnú volebnú podporu a efektívne implementovať environmentálne politiky. V štúdiu využívame údaje z prieskumov zo 60 krajín a prispievame k lepšiemu pochopeniu týchto javov skúmaním, či a cez aké mechanizmy individuálne environmentálne preferencie ovplyvňujú zámery voliť zelené strany.

Zistenia naznačujú, že tí, ktorí uprednostňujú ochranu životného prostredia pred ekonomickým rastom, budú častejšie voliť zelené strany. Faktory ako ekonomická neistota, vystavenie sa zmenám životného prostredia a prísnosť regulácií týkajúcich sa životného prostredia však môžu obmedziť to, do akej miery sa environmentálne preferencie premietnu do hlasov pre zelené strany. Konkrétne, keď sa jednotlivci obávajú o svoju finančnú situáciu alebo pracovné miesto, je menej pravdepodobné, že budú voliť zelené strany napriek silným environmentálnym preferenciám. Dostupnosť programov sociálnej ochrany v krajine môže znížiť vnímanie ekonomickej neistoty. V krajinách s účinnejšími programami sociálnej ochrany sa jednotlivci cítia ekonomicky bezpečnejšie a je pravdepodobnejšie, že budú podporovať zelené strany. Na druhej strane, prísnejšie politiky v oblasti životného prostredia a vystavenie prírodným katastrofám môžu zvýrazniť ekonomickú neistotu, čo následne znižuje podporu zelených strán. Jednotlivci v povolaniach, ktoré sú viac vystavené environmentálnym zmenám, ako je poľnohospodárstvo, môžu zaznamenať väčšie straty príjmov v dôsledku prírodných katastrof. Týmto sa oslabuje to, ako sa ich environmentálne preferencie premietnu do hlasovania za zelené strany.